

**VÝROČNÁ SPRÁVA
ZA ŠPECIFICKÉ PRACOVISKO
KEŇA - KWALE
2018**

Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Úvod

Slovenská oficiálna rozvojová pomoc je nasmerovaná do Kene, jednej z troch programových krajín a orientuje sa na sektorové priority zdravotníctvo, vzdelávanie, poľnohospodárstvo a ľudské práva.

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave (ďalej TU FZaSP), už od roku 1998, svojimi rozvojovými aktivitami participuje na plnení sektorových priorít, ako napríklad zlepšovaním dostupnosti kvalitnej sociálnej a zdravotnej starostlivosti, prispievaním k znižovaniu podvýživy, preventívnymi aktivitami, prenosom expertízy, rozširovaním vedomostí a realizáciou vzdelávacích aktivít.

Ciele špecifického pracoviska

TU FZaSP má špecifické pracovisko situované v regióne Kwale a jeho cieľmi sú:

- vedecko-pedagogická činnosť v oblastiach verejného zdravotníctva, tropickej medicíny, sociálnej práce, ošetrovateľstva a laboratórnych vyšetrovacích metód v zdravotníctve;
- rozvojová činnosť v oblastiach vzdelávania, ľudských práv, zdravia a budovania kapacít.

Lokálni partneri a zainteresované subjekty

TU FZaSP podpísala dňa 13. augusta 2018 s **regionálnym ministerstvom zdravotníctva v Kwale (Ministry of Health, Kwale)**, konkrétne s ministrom Francisom Gwamom Mwatsahu, Memorandum o porozumení na obdobie troch rokov (2018-2021). Podpísané memorandum je posilnením vzájomnej spolupráce pri realizácii aktivít v oblastiach vzdelávania, zdravotníctva, výskumu, publikačnej činnosti a i. Podpísanie memoranda nadväzuje na dlhoročné partnerstvo s ministerstvom zdravotníctva a krajskou nemocnicou v Kwale. Potvrdením spoločného partnerstva v Kwale County je aj aktuálne prebiehajúci dvojročný projekt s podporou SlovakAid- SAMRS/2017/KE/1/2 s názvom „**Budovanie kapacít zdravotníckych pracovníkov v regióne Kwale pre zachovanie zdravia kenskej populácie dohľadom nad výskytom infekčných ochorení**“.

TU FZaSP, od roku 2010, v rámci detašovaného pracoviska v Kwale nadviazala spoluprácu s viacerými miestnymi organizáciami a inštitúciami:

- AGA KHAN Community Health Department
- KEMRI – Kenya Medical Research Institute
- Ministry of Gender and Social Services
- District Gender and Social Development Office
- Matuga Sub-county Public Health Office
- Nagasaki University
- Aphia Plus
- Mercy USA
- Kenya Medical Training College v Msambweni
- **Msambweni County Referral Hospital** (Podpísané Memorandum o porozumení dňa 7. marca 2016 na obdobie 5 rokov zamerané na spoluprácu v oblastiach zdravotníctva, vzdelávania, výskumu, publikačnej činnosti atď.)

- **Lungalunga Sub-county Hospital** (Spolupráca rozbehnutá v rámci dvojročného SAMRS projektu za finančnej podpory SlovakAid).

Dňa 27.marca 2018 sa TU FZaSP stala členom **Platformy mimovládnych rozvojových organizácií- štatút pozorovateľa**. Členstvom v Platforme MVRO sme sa dostali do združenia poskytovateľov zahraničnej rozvojovej spolupráce a humanitárnej pomoci. Zároveň Platforma poskytuje svojim členom možnosti pre rozvoj a profesionálny rast, zabezpečuje prísun informácií a zvyšuje povedomie verejnosti o rozvojovej spolupráci podporou a realizáciou aktivít jednotlivých členských organizácií.

Financie

Aktivity špecifického pracoviska v Keni v regióne Kwale v danom období finančne podporilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky prostredníctvom dotácie na zabezpečenie prevádzky špecifického pracoviska pre rok 2018.

Menný zoznam osôb zabezpečujúcich prevádzku špecifického pracoviska v Keni v danom časovom období za TU FZaSP

V roku 2018 to boli 3 zahraničné pracovné cesty na špecifické pracovisko v Kwale, v počte osôb 5:

- Mgr. Denisa Jakubcová, PhD. /KVZ/
- PhDr. Zuzana Kráľová, PhD. /KSP/
- Mgr. Michal Rafajdus, PhD. /KVZ/
- MVDr. Alžbeta Kaiglová, PhD. /KLVMvZ/
- Prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc. (dekan FZaSP)

Zrealizované aktivity a malé granty na špecifickom pracovisku v Keni/na Slovensku

KEŇA

1. Vychádzajúc z podpísaného päťročného memoranda o spolupráci s novým lokálnym partnerom na kenskom pobreží, a to so **Msambweni County Referral Hospital**, sme spustili dvojročný projekt s finančnou podporou SlovakAid, so začiatkom aktivít na kenskom pracovisku v januári 2018. Názov projektu je: „*Budovanie kapacít zdravotníckych pracovníkov v regióne Kwale pre zachovanie zdravia kenskej populácie dohľadom nad výskytom infekčných ochorení*“. Ide o pokračovanie projektu „*Implementácia tréningových aktivít na regionálnej úrovni s cieľom zlepšiť zber, analýzu a interpretáciu dát výskytu infekčných ochorení*“. V súčasnosti sledujeme v týždenných intervaloch kvalitu hlásených dát z hľadiska včasnosti a kompletnosti hlásenia. Dáta sa stali podkladom pre odborné publikácie a boli poskytnuté aj partnerovi- Kwale Sub-county Hospital na základe Memoranda o spolupráci. V roku 2018 sme pokračovali s novými partnermi, s nemocnicou v Msambweni a s nemocnicou v Lungalunga, po vykonanom monitoringu spolupráce v týchto oblastiach, v edukácii 67 zdravotníckych pracovníkov a 155 komunitných

zdravotníckych pracovníkov, a v zavádzaní efektívneho systému ako i nástroja hlásenia spolu do 105 zdravotníckych stredísk. V roku 2019 je v pláne pokračovať vo vzdelávacích tréningoch v ďalšom kraji v regióne Kwale, a to v Kinangu. Svojim komunitám zlepšiť ich zdravie tak pomôže 70 vytrénovaných komunitných pracovníkov a 43 vytrénovaných zdravotníckych pracovníkov, ako sú lekári, sestry či ošetrovatelia.

2. **„Vytvorenie odborných knižníc pre kontinuálne samovzdelávanie“**- v partnerských krajských nemocniciach v Msambweni a Lungalunga sme zriadili odborné knižnice predovšetkým určené pre komunitných a zdravotníckych pracovníkov s cieľom zlepšiť ich prístup k informáciám a kontinuálne zvyšovať ich vedomosti. Knižnice ponúkajú aktuálnu literatúru v oblasti práce s komunitou, komunitným rozvojom, komunikačné techniky, infekčných ochorení, preventívnych postupov, princípov epidemiológie, zásad vakcinácie a bezpečného skladovania, životného prostredia, úvodu do psychológie a porúch správania, štatistického spracovania dát, životného prostredia, starostlivosti o matku a dieťa v oblasti výživy, a i. Zriadené odborné knižnice sú miestom aj pre organizovanie vzdelávacích tréningov v rámci jednotlivých krajov zamerané hlavne na oblasť prevencie infekčných ochorení a podvýživy najmä u tehotných žien, matiek a detí do 5.roku života, miestom supervízie zdravotníckeho personálu a miestom plánovania a príprav preventívnych a osvetových programov v boji s infekčnými ochoreniami v súlade s IDSR stratégiou (Integrated Disease Surveillance and Response), implementovanou Ministerstvom zdravotníctva v Keni a Svetovou zdravotníckou organizáciou.

3. **„Kontrola eliminácie schistosomózy v rurálnych oblastiach Kene“**- pokračovanie ďalšej fázy projektu z rokov 2016 a 2017. V roku 2018 sme spoločne s pracovníkmi NUTM-KEMRI, Kwale zmapovali výskyt schistosomózy vo vidieckych medicínskych centrách prvého kontaktu, a to: Mwachinga Dispensary (Kinango subcounty), Mwaluphamba Dispensary (Matuga subcounty), Bilashaka Dispensary (Matuga subcounty) a Mbuwani Dispensary (Msambweni subcounty) a zároveň sme v spádových oblastiach týchto medicínskych stredísk sledovali zamorenie lokálnych vodných zdrojov infikovanými slimákmi rodu *B. globosus* (medzihostiteľ pôvodcu ochorenia). Spolu sa vyšetrilo 451 vzoriek. V spádových oblastiach medicínskych stredísk so zvýšeným výskytom pozitívnych vzoriek moču sa sledovalo aj zamorenie vybraných lokálnych vodných zdrojov slimákmi rodu *B. globosus*, ktoré sú medzihostiteľmi parazita. Súčasťou práce v teréne vo vidieckych strediskách bola aj príprava miestnych zdravotníckych pracovníkov na edukáciu pacientov ohľadom prenosu ochorenia, samotná edukácia pacientov v zdravotníckych strediskách použitím didaktického materiálu pripraveného na Slovensku (znázorňujúci spôsob prenosu infekcie), a edukácia v rámci komunít s najvyšším výskytom schistosomózy v lokálnych vodných zdrojoch.

Pre zistenie prepatentného štádia parazita (t.j štádia medzi vniknutím miracidíí *S. haematobium* do slimáka a uvoľnením cercárií) sa DNA slimákov izolovala na Whatman® FTA karty, ktoré imobilizujú a stabilizujú DNA a umožňujú jej dlhodobé skladovanie a bezpečný transport. V súčasnosti prebieha analýza DNA vzoriek izolovaných na FTA kartách v laboratóriách fakulty pomocou PCR (polymerázovej reťazovej reakcie). Získané výsledky budú odpublikované v Journal of Helminthology.

SLOVENSKO

1. Dňa 31.mája 2018 bola uskutočnená prednáška v knižnici Centra experimentálnej medicíny SAV, Sienkiewiczova ul. č. 1, 813 71 Bratislava, organizovaná Spoločnosťou pre vedy a umenia, Bratislava - „*Skúsenosti s laboratórnou praxou vo vidieckych medicínskych centrách v Keni*“, odprezentovaná Dr. Alžbetou Kaiglovou.
2. Dňa 23.októbra 2018 v Trnave na **Arcibiskupskom gymnázii biskupa P. Jantauscha** prednášala o práci v Keni Dr.Zuzana Kráľová pre pedagógov a študentov prvého, druhého a tretieho ročníka.
3. Dňa 26.októbra 2018 vo Voderadoch na **ZŠ a MŠ Voderady** rozprávali Dr.Denisa Jakubcová a Dr.Zuzana Kráľová žiakom ôsmeho a deviateho ročníka o živote v Keni a vzdelávacích a rozvojových aktivitách FZaSP TU na kenskom pobreží.
4. Dňa 14.novembra 2018 sa konalo Africké fórum v takmer zaplnenej Aule Pazmáneum v priestoroch TU FZaSP. Africké fórum je diskusné fórum, otvorené pre akademickú obec i verejnosť, s cieľom výmeny informácií o aktuálnych rozvojových a vzdelávacích aktivitách na špecifickom pracovisku v Keni. Na Africkom fóre odznali dva príspevky v podaní manažérky momentálne realizovaného dvojročného kenského projektu- Dr.Denisy Jakubcovej z Katedry verejného zdravotníctva a Dr.Alžbety Kaiglovej z Katedry laboratórne vyšetrovacie metódy v zdravotníctve. V rámci prvého príspevku Dr.Jakubcová porozprávala o práve prebiehajúcom dvojročnom projekte na kenskom pobreží v regióne Kwale, zameraný na prevenciu infekčných ochorení a podvýživy v komunitách. Projekt je finančne podporovaný pod logom SlovakAid. Dr.Kaiglová vo svojom príspevku zreferovala o výskumných aktivitách na pobreží Kene, ktoré zrealizovala v rokoch 2016 a 2018. Dr.Kaiglová sa v Keni venuje problematike tropických parazitárnych ochorení. V spolupráci s kenským mikrobiologickým inštitútom sa zameriava na kontrolu eliminácie schistosomózy v regióne Kwale. Účastníkom Afrického fóra priblížila prácu laborantov vo vidieckych zdravotníckych strediskách, získavanie vzoriek v teréne, spoluprácu s kenskými odborníkmi a v konečnom dôsledku aj čiastočné výsledky jej práce. Prezentáciu mala doplnenú zaujímavými fotografiami z jej práce v Keni.
5. Vzdelávacie a prednáškové aktivity Dr.Rafajdusa, v rámci ktorých využíval podklady z posturologických meraní žiakov základných škôl na kenskom pobreží- Klub zdravia Trnava, Týždeň zdravia Trnava, Psychologické večery na TU, Karate klub Slávia Trnava, Gladiators HC Trnava, Materské-Základné-Stredné školy (Modranka, Cífer, Zavar, Dolné Orešany, Trnava, Jama v Trnave). Témy prednášok prezentované na školách- *Pohybová gramotnosť ako cesta k zdraviu, Prevencia poškodení zdravia vyvolaných v dôsledku zlého držania tela a nesprávneho cvičenia, Vplyv dnešnej doby na pohybový aparát.*

Špecifické pracovisko v Keni umožnilo počas roka 2018 fakultným vedeckým a pedagogickým pracovníkom, participovať na realizácii aktivít, čo smeruje k zvýšeniu úrovne výučby na TU FZaSP, rozširuje ich poznatky a zručnosti, a zároveň tiež znamená prenos expertízy na miestnych odborníkov a pracovníkov pôsobiacich v Kwale.

Publicita

1. Rafajdus, M., Kačmariková, M.: ***Pohybová gramotnosť ako cesta k zdraviu*** In: Vedecká konferencia 40.dni zdravotnej výchovy MUDr. Ivana Stodolu- Nové trendy v oblasti podpory zdravého životného štýlu v Trnave v dňoch 6.-7.júna 2018- prednáška na konferencii
2. Rafajdus, M.: ***Metóda SM systém- cesta k zlepšeniu pohybovej gramotnosti*** In: Dni praktickej obezitológie a metabolického syndrómu v Chopok Jasná v dňoch 21.-22.júna 2018- prednáška na kongrese

MEDIÁLNE VÝSTUPY:

1. „***Dlhodobá pomoc kenským zdravotníkom***“
Universitas Tyrnaviensis (Časopis Trnavskej univerzity)1/2018 (online i tlačené vydanie),
Autor: Denisa Jakubcová
Link: https://www.truni.sk/sites/default/files/kultura/univer-tyrn-1-2018_-_na_odsuhl_do_tlace.pdf
2. „***V osídlach pomaly plynúceho afrického času***“
Universitas Tyrnaviensis (Časopis Trnavskej univerzity)2/2018 (online i tlačené vydanie),
Autor: Alžbeta Kaiglová
Link: https://www.truni.sk/sites/default/files/kultura/univer-tyrn-2-2018_-_web.pdf
3. „***Tím pre Keňu na prevenciu infekčných ochorení***“
Universitas Tyrnaviensis (Časopis Trnavskej univerzity)3/2018 (online i tlačené vydanie),
Autor: Denisa Jakubcová
Link: https://www.truni.sk/sites/default/files/kultura/univer-tyrn-3-2018_-_tlac.pdf
4. „***Memorandum of Understanding s kenským regionálnym ministerstvom zdravotníctva v Kwale County***“
Web Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce 03.09.2018
Link: <http://fzsp.truni.sk/aktuality/memorandum-understanding-0>
5. „***Úspešný projekt trnavských zdravotníkov v Kwale***“
Novinky z Radnice 01.12.2018 (web i print), Autor: redaktor Martin Jurčo; aktivity Dr.Jakubcovej, Dr.Kaiglovej, Dr.Rafajdusa, Dr.Kráľovej, prof.Ondrušovej)
Link: <http://www.trnava.sk/userfiles/file/nzr%20%20december%20web.pdf>
6. „***Spustenie projektu na pobreží Kene- 1.fáza***“
Facebook SlovakAid 08.03.2018
Link: <https://www.facebook.com/SlovakAid/>
7. „***Pomáhame v Keni pri infekčných ochoreniach***“
Web Trnavskej univerzity v Trnave 17.04.2018
Link: <https://www.truni.sk/pomahame-v-keni-pri-infekcnych-ochoreniach>

8. **„Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce úspešne bojuje proti infekčným ochoreniam a podvýžive v Keni“**
Facebook Trnavskej univerzity v Trnave 05.10.2018
Link: <https://www.facebook.com/truni.sk/>
9. **„Náš zdravotnícky tím v plnom nasadení“**
Web Trnavskej univerzity v Trnave 05.10.2018
Link: <https://www.truni.sk/nas-zdravotnický-tím-v-plnom-nasadeni>
10. **„Spustenie projektu na pobreží Kene- 2.fáza“**
Facebook SlovakAid 09.10.2018
Link: <https://www.facebook.com/SlovakAid/>
11. **„Ďalšia úspešná misia FZaSP na africkom kontinente“**
Facebook Katedry sociálnej práce TU FZaSP 11.10.2018
Link: [https://www.facebook.com/Katedra-soci%C3%A1lnej-pr%C3%A1ce-FZASP-TU-230011447430058/?_tn=kc-R&eid=ARCxtje7s3sv2B_r5J-swi2rckFKAZQ53987iR53CzM5n5j20DkT_jRqmImUuu4ZBpgMdCN6Dxj1EwyR&hcr ef=ARRITwpVUKKF1A82c3HVPgkgnMaS3_QfUT2DbWkjEU3pHEe1RuzuvjsE1mr4toWZLA&fref=tag&xts\[0\]=68.ARALGM-Y8ET8FQIdV9iGs1ff1TMfL7b6UYV2IzMh5TZ357rjBPpXnAz0wuwHVF1e1zrhRtbvW00mfptO1o8fPiFkFxeFUdErz6_Xs_9SolysOxjDueVhLcmSd_Q13waRUAc9QJ8rDSLlIeqq5swgETN08npCN1FPMqkCAvg5nILTz6k7KiibDEP_oTpfleYtfvlKZnw7mRQ19HiFMKMygPND4rsTOzu1BNemusQd](https://www.facebook.com/Katedra-soci%C3%A1lnej-pr%C3%A1ce-FZASP-TU-230011447430058/?_tn=kc-R&eid=ARCxtje7s3sv2B_r5J-swi2rckFKAZQ53987iR53CzM5n5j20DkT_jRqmImUuu4ZBpgMdCN6Dxj1EwyR&hcr ef=ARRITwpVUKKF1A82c3HVPgkgnMaS3_QfUT2DbWkjEU3pHEe1RuzuvjsE1mr4toWZLA&fref=tag&xts[0]=68.ARALGM-Y8ET8FQIdV9iGs1ff1TMfL7b6UYV2IzMh5TZ357rjBPpXnAz0wuwHVF1e1zrhRtbvW00mfptO1o8fPiFkFxeFUdErz6_Xs_9SolysOxjDueVhLcmSd_Q13waRUAc9QJ8rDSLlIeqq5swgETN08npCN1FPMqkCAvg5nILTz6k7KiibDEP_oTpfleYtfvlKZnw7mRQ19HiFMKMygPND4rsTOzu1BNemusQd)
12. **„Pozvánka na Africké fórum“**
Web Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce 06.11.2018
Link: http://fzsp.truni.sk/oznamy/pozvanka-na-africke-forum?fbclid=IwAR1n3sImTo1dBPsr6O-HfAJaQ5FKo9aXt2l6IgiyNbkZg_jrtgg_HsSn9BA

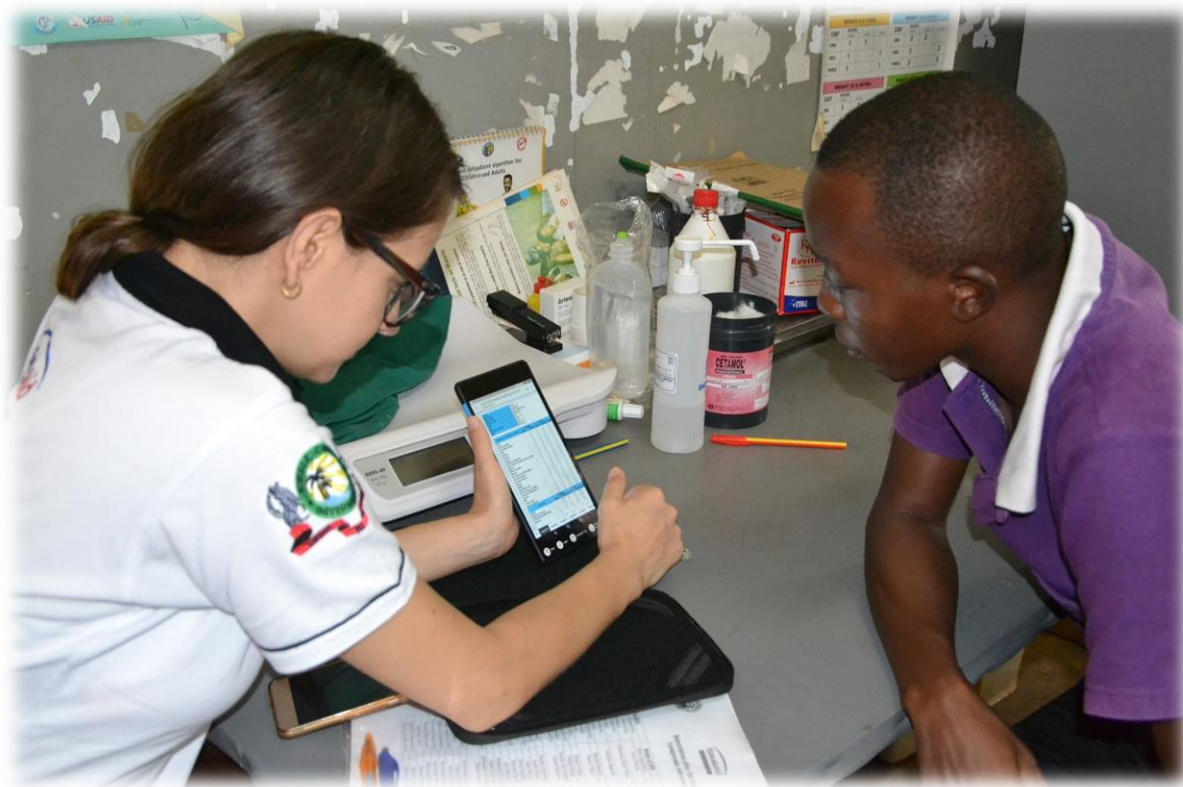
Facebook Trnavskej univerzity v Trnave 13.11.2018
Link: <https://www.facebook.com/truni.sk/>

Správu vypracovala:

PhDr. Zuzana Kráľová, PhD. – vedúca špecifického pracoviska v Keni od 1.10.2013

FOTODOKUMENTÁCIA

Obrázok č.1, č.2 a č.3: *Supervízia vo vyškolených zdravotníckych strediskách (na fotke od hora Riziki, Mkwiro, Vitsangalaweni), kde sme zdravotnícky personál vytrénovali na všeobecný princíp surveillance a jeho úlohu pre zdravie komúnít a IDSR stratégiu.*

Obrázok č.4, č.5 a č.6: Zriadené odborné knižnice v nemocnici Msambweni a Lungalunga

Obrázok č.7, č.8 a č.9: Spolupráca s laboratóriami v rurálnych oblastiach Kwale County

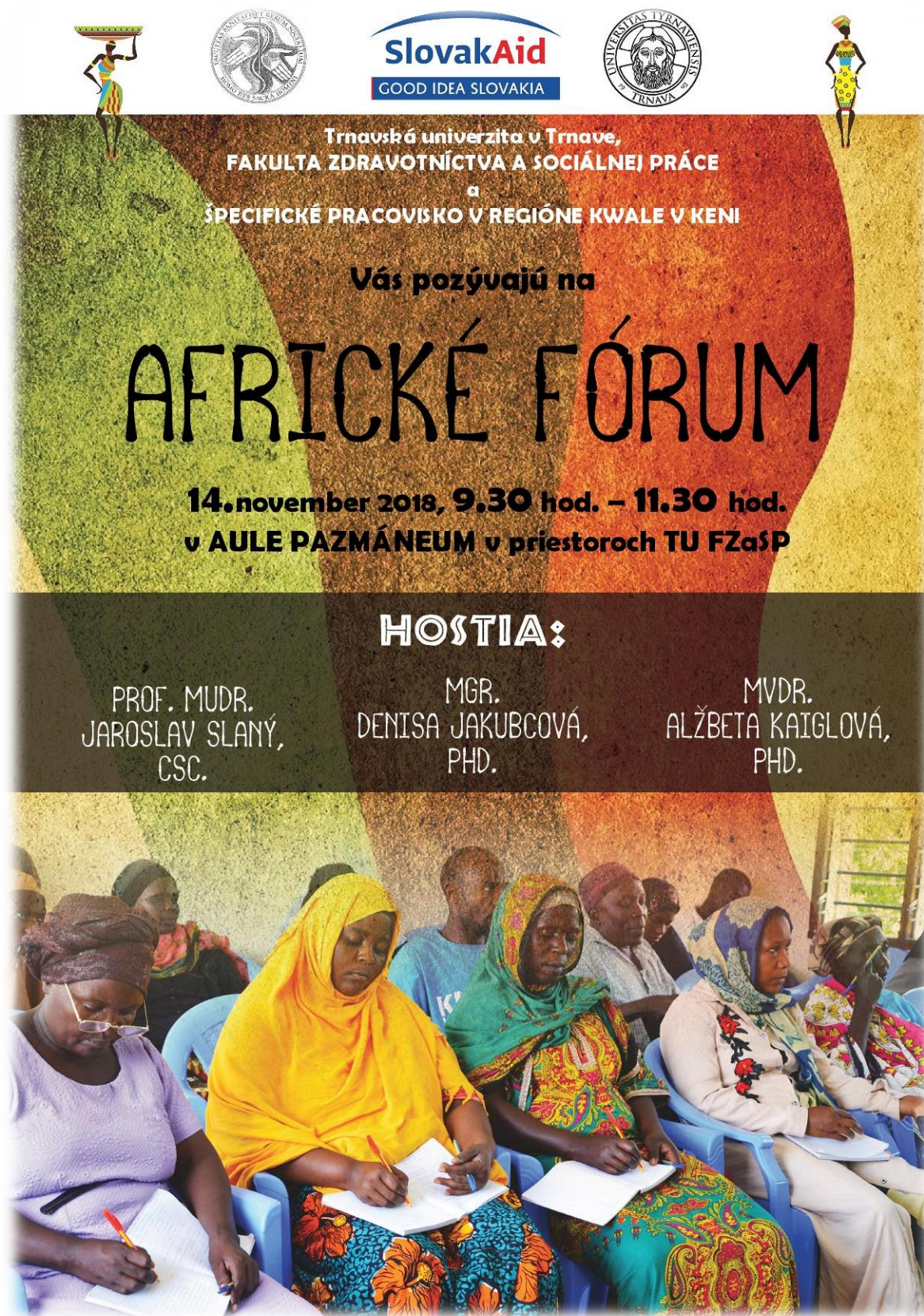

Obrázok č.10, č.11 a č.12: *Prednášky pre širokú verejnosť (ZŠ a MŠ Voderady, Arcibiskupské gymnázium P. Jantauscha, ZŠ v Trnave)*

Obrázok č.13: Africké fórum na TU FZaSP

Trnavská univerzita v Trnave,
FAKULTA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE
a
ŠPECIFICKÉ PRACOVISKO V REGIÓNE KWALE V KENI

Vás pozývajú na

AFRICKÉ FÓRUM

14. november 2018, 9.30 hod. – 11.30 hod.
v AULE PAZMÁNEUM v priestoroch TU FZaSP

HOSTIA:

PROF. MUDR.
JAROSLAV SLANÝ,
CSC.

MGR.
DENISA JAKUBCOVÁ,
PHD.

MVDR.
ALŽBETA KAIGLOVÁ,
PHD.

Obrázok č.14: *Africké fórum na TU FZaSP*

Obrázok č.15: *Africké fórum na TU FZaSP- Mgr. Denisa Jakubcová, PhD.*

Obrázok č.16: *Africké fórum na TU FZaSP – MVDr. Alžbeta Kaiglová, PhD.*

Obrázok č.17: *Africké fórum na TU FZaSP – MVDr. Alžbeta Kaiglová, PhD., Mgr. Denisa Jakubcová, PhD.*

